

Sjøfolk søv bedre med nye vakter

MINDRE ØDELAGT:

Skadene på det brannherjede hurtigruteskipet MS «Nordlys» er mindre enn først fryktet. Dermed har Hurtigruten håp om å få skipet i drift på nyåret. – Om det blir i januar eller mars er vanskelig å si, opplyser kommunikasjonsdirektør Ragnar Norum i Hurtigruten ASA til Sunnmørspostens nettutgave.

Ny vaktordning på offshorefartøy har gitt sjøfolka bedre søvn, men konsentrasjonen i vaken tilstand er uendra.

OVE A. OLDERKJÆR
ove.olderkjaer@bt.no
Stord

Overgangen fra tradisjonell vaktordning med seks timar jobb og seks timar fri til åtte timar jobb – åtte timar fri – fire timar jobb – fire timar fri viser ein klar fordel til 8-8-4-4 framfor 6-6 når det gjeld søvnkvalitet, viser ny norsk forskning frå SINTEF og NTNU på oppdrag frå Statoil Marine operasjonar. Men forskarane har ikkje lukkast å peika på kva vaktordning som er best for menneskapa si merksemd, meistring og reaksjonsevne når dei jobbar.

«Vi håpet å finne kva vaktordning som ga best søvn og best sikkerhet. Resultatene viste kva ordning som ga best søvn, men ingen klare indikasjoner på sikkerhetsmessige forskjeller», konkluderer SINTEF Helse og NTNU Samfunnsforskning/Studio Apertura etter ei undersøkning blant 382 sjøfolk på norske supplybåtar i Nordsjøen.

Farleg fatigue

Forskarane i Trondheim har i ti år samarbeidd med Statoil om betring av tryggleiken på skip i teneste for oljeselskapet. Dei har blant anna konsentrert seg om fenomenet *fatigue*, kjensla av å føla seg trøyt og uopplagt, og som sjøfolk er meir utsette for enn andre.

Forskarane peikar på at fatigue har vore medverkande årsak til mange alvorlege ulukker og miljøkatastrofar til sjøs, som Exxon Valdez-havariet i Alaska i 1989 og Big Orange-kollisjonen på Ekofisk i 2009. Søvnmangel er ei viktig årsak til fatigue.

Den nyleg avslutta Statoil-studien på norske offshorefartøy er første gong det blir undersøkt skilnader i søvn og tryggleik på ulike vaktordningar.

Positive menneskap

–Mange synest at den nye ordninga er veldig bra ved at ho gir ein meir samanhengande søvn, seier Bjarne Lunden, Sjømannsforbundets hovudtillitsvalde på Eidesvik Offshore sine fartøy.

Eidesvik var pioner blant norske offshorefartøylag med å testa ut vaktssystemet 8-8-4-4 alt i 2007.

–Nokre av dei eldste sjøfolka var skeptiske, men i det store og heile er menneskapa nøgde med

SØVNPIONER: Eidesvik Offshore og administrerende direktør Jan Fredrik Meling var tidleg ute med å prøva nye vaktordningar for å få meir opplagte menneskap. ARKIVFOTO: OVE A. OLDERKJÆR

fakta ulukker til sjøs

- 14 personar omkom og 245 blei skadde i norske sjøulukker i 2010. 13 norskregistrerte skip forliste og gjekk tapt, 149 skip havarerte.
- 1 utanlandskregistrert skip forliste i norsk farvatn i fjor, 14 havarerte.
- Menneskeleg svikt er årsak til rundt 80 prosent av ulukkene til sjøs.

KJELDE: SSB, NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET

ordninga. Det er viktig at dette blir teke seriøst. Kanskje hadde vi sett færre ulukker langs kysten dersom endå fleire hadde prioritert søvnkvaliteten, seier Bjarne Lunden.

Administrerende direktør Jan Fredrik Meling i Eidesvik opplyser at reiarlaget i samarbeid med Statoil har prøvd ut ny vaktordning på fire forsyningskip i Nordsjøen, i kombinasjon med lysbehandling og endra diett. Initiativet kom etter gode resultat dokumentert av den amerikanske kystvakta.

–Det ser ut til å vera ein suksess. Blant anna fortel sjøfolka våre at dei føler det mykje letta-

re å koma inn att i døgnrytmen når dei kjem heim att etter ein tur ute. Vi vil henta litt meir erfaring før vi eventuelt innfører ordninga på fleire skip, seier Meling.

Søvnlogg

Ettersom studien ikkje greidde å skilja ut det eine vaktssystemet som betre enn det andre tryggleiksmessig, rår forskarane kvart menneskap til sjølve å vurdere kva tovaktordning som gjer dei best opplagte.

I undersøkinga måtte deltakarane svara på ei rekkje spørsmål i tillegg til å gjennomgå reaksjonstestar, føra dagleg søvn-

logg og bera rørslemålarar. For forskarane var det overraskande at det var så liten skilnad mellom dei to testgruppene når det gjeld sanse- og tankemessig yteevne og tryggleiksindikatorar, ettersom tidlegare forskning har vist fleire ulukker på skip med 6-6-ordning.

Etter fire veker på sjøen hadde alle testpersonar underskot på søvn ut frå idealet om minst sju timar søvn i døgeret. Sjøfolka i begge testgruppene gav uttrykk for at dei følte seg utslitne då dei reiste heim på friperiode.

For å få tydelegare resultat, krevst det meir forskning, konkluderer rapporten.

Nordea

Det finnes tusen grunner til å spare...

...men det kan være vanskelig å komme i gang. Vi gir deg oversikten og et tilbud som passer din lommebok.

Avtal et sparemøte med oss på tlf. 06001

Vi har kontor på Stord, Austevoll, Os, Nesttun, Bergen Sentrum, Sotra, Askøy, Åsane, Knarvik, Førde og Florø.

nordea.no

Gjør det mulig

ALLE NORDAN
YTTERDØRER

NorDan

÷ 37%

SOTRA
BRUKS

5350 Brattholmen
Lille Sotra
(15 min. fra sentrum)
56 31 20 40